RASPOETIN

RUSSISCHE ONTHULLINGEN door Herman Theodor von Zancka. Geautoriseerde vertaling van Mevrouw D. Logeman—Van der Willigen

(Vervolg.)

Zelfs de Novoje Vremja bemoeide er zich mee. Dit blad is er anders voor bekend dat het altijd beschermend de hand houdt boven al wat bedrog is in Rusland enhet kan er gerust op pochen dat het een der corruptste persorganen der wereld is. Het is bespottelijk om het te beschouwen als een ernstige politieke krant. Nu bevatte het blad duistere toespelingen op ongehoorde schandalen die er met leveranties hadden plaats gegrepen, en die weldra onthuld zouden worden, schandalen waarbij het door ons genoemde niets was, en die zelfs het geharde Russische publiek verbazen zouden.

Dat er onrust in de gelederen ontstond is niet te verwonderen. Maar Mannilod sloeg er geen acht op. Gravin Orlov-Davidov, die vooral in actie was geweest bij de leverantie voor laarzen en jassen voor het leger, werd totaal wanhopend, want daarmee was het wel wat heel ver gegaan, om zelfs in het vrije Rusland getolereerd te kunnen worden, en zij wist dat als het tot een onderzoek kwam, een verhoor dadelijk zou uitmaken dat zij haar aandeel in den buit gehad had. Zij had n.l. een quitantie aan een der firma's ingeleverd.

Dat deze geschiedenis de grenzen van het schandalige overschreed, kwam eigenlijk omdat de bewuste jassen te klein bleken te zijn. Meestal zijn de waren, die afgeleverd werden, te slecht, maar nu kwam er bij dat de jassen ook te klein waren. Misschien passen ze kleine, gracieuse, fransche luitenants, maar het groote Russische ras pasten ze niet. Heel de partij moest afgekeurd worden zonder dat er zelfs sprake van geweest kon zijn dat zij gebruikt konden worden. En dat was toch te erg.

Generaals, officieren der intendance en vele anderen klaagden Manusevitj Mannilod hun nood. Hij haalde de schouders op en stelde het middel voor, dat aangewend was om de reusachtige ontvreemdingen te verbergen, die indertijd plaatsgrepen op de Oost-Chineesche lijn, waar alle voorraadsgebouwen met hun inhoud door brand verwoest werden toen de tijd naderde, waarop zij nagezien en geverifieerd zouden worden. Maar dit middel kon toch alles wat er gebeurd was niet verbergen.

Toen begon men in te zien dat ten slotte alleen een oorlog in staat zou zijn om alles wat er gebeurd was verborgen te houden. Tijdens een oorlog zou niemand tijd hebben om de voorraden te gaan verifieeren en wat er verdwenen was kon op het conto der verliezen geschreven worden.

Vroeg of laat zou er in ieder geval een oorlog komen, waarom dan niet even goed nu? Het was algemeen bekend dat de keizerin-weduwe voor 'n oorlog ijverde, dat de groote grondbezitters gaarne een oorlog wilden, waardoor de levensmiddelen in prijs zouden stijgen, en dat een groot deel der ambtenaarsklasse gaarne een korten krijg wilden met al de voordeelen die er aan verbonden waren voor degenen die voor den staat werkten. Ten slotte wenschten heel de rechterzijde, de conservatieve en de machtige al-russische partij, de waarlijk Russische mannen en hoe zij allemaal heeten mogen, deze heeren met den vuilen schandaal-provocateur Purisjkjevitj aan het hoofd, een oorlog. De partij groeide dus aardig aan, en met hen vereenigden zich toen degenen die een schandaaltje vreesden als het bedrog met de leveranties aan den dag kwam.

De groote moeilijkheid was de regeering. Kokovtsed en nog meer Sasonov, de minister van buitenlandsche zaken, waren zeker niet geneigd om zich zoo maar naar een oorlog te laten drijven vóór het juiste oogenblik naar hun idee, gekomen was. Zij kenden de zwakheden van Rusland maar al te goed, en het waren beiden toch verstandige en vaderlandslievende lieden, die geen oorlog op hun verantwoording wilden nemen, die geprovoceerd was door zinneloozen en dieven.

Maar in Rusland zijn er veel mogelijkheden om zijn wil door te drijven zonder dat de regeering er iets aan doen kan.

In het volgende hoofdstuk zullen wij verschillende omstandigheden aantoonen, die de uitbarsting van den eersten Balkan-oorlog voorafgingen.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

De bovengenoemde eerste balletdanseres Sjuvalova, was door zekere voor den oorlog ijverende kringen naar Raspoetin gezonden om door den invloed die haar vrouwelijke schoonheden op den geestelijken Don Juan kon hebben, zijn politieke houding te bewerken. Sjuvalova vervulde haar opdracht. Uit het oogpunt van degenen die haar gezonden hadden mislukten die echter volkomen. Het liep n.l. daarop uit dat Sjuvalova haar hoofdje begon te breken over de religie en een van de trouwste aanhangsters van Grisja werd. Zij vermeerderde dus alleen maar de schare van zijn bewonderaarsters, wat men heelemaal niet beoogd had. Natuurlijk verwekte zij ook een gloeiende vijandschap onder haar rivalen, die geen lust hadden om haar een plaatsje in te ruimen in de armen van den wonderdoener, die zich reeds om zoovelen heen slingerden.

Ik had eens het bevel om op wacht te staan in Raspoetin's wachtkamer in zijn huis aan de Engelsche kaai om toe te zien of iemand, die van belang voor ons was, hem bezoeken zou. Grootendeels waren het gebaarde, ongelooflijk vuile en leelijke priesters die hem bezochten, behalve allerlei vrouwen van verschillende categorieën. Sjuvalova was er ook onder; zij had zich omdat het midden op den dag was en van wege haar gemoedsverandering in het zwart gekleed.

Zij herkende mij, knikte en wij maakten samen een praatje.

„Gaat u ook naar hem toe?" vroeg zij.

„Ja."

„Waarom?"

„Ik zoek een betrekking," antwoordde ik.

„Hij is zoo goed, hij zal u zeker wel helpen."

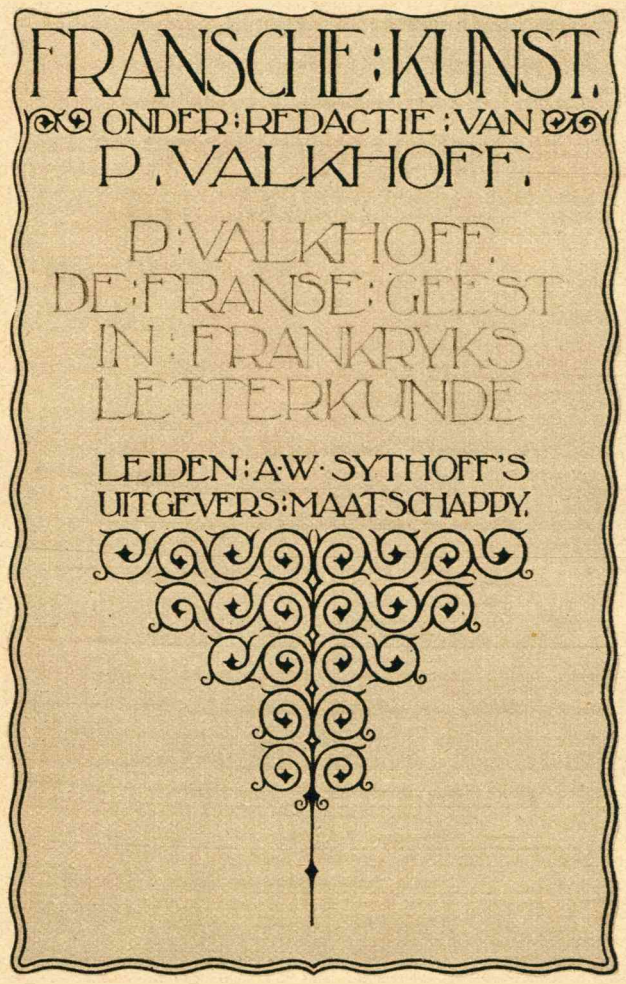
„Dat hoop ik."

„Zal ik een goed woordje voor u doen? Soms doet hij wel eens wat ik hem vraag."

„Daar zou ik u natuurlijk heel dankbaar voor zijn, Naralia Dmitivjedma," antwoordde ik, maar eigenlijk beviel het mij heelemaal niet, want ik was er niets op gesteld dat anderen in mijn kaarten keken.

„Ik zal met hem spreken."

„Gelooft u, dat we hem met zulk een wereldsche zaak lastig kunnen vallen?"

Bij A. W. Sijthoff's Uitgeversmaatschappij te Leiden is 't eerste deel verschenen van: FRANSCHE KUNST. *Bibliotheek van Fransche Letterkunde, Schilderkunst, Muziek enz., onder redactie van P. VALKHOFF.* De bedoeling van deze Bibliotheek is door studies, bloemlezingen, vertalingen, de kennis van de Fransche kunst en literatuur hier te lande te verbreiden. Tal van moderne Fransche schrijvers en hun werk zijn hier niet of slechts onvolkomen bekend. In de eerste plaats wil daarom deze Bibliotheek de merkwaardige literatuur van ná het naturalisme tot haar recht doen komen. Maar ook zullen er studies in opgenomen worden over de Fransche schilder- en beeldhouwkunst en de Fransche muziek. De deeltjes zullen op onbepaalde tijden verschijnen; de omvang zal afwisselen tusschen vijf en tien vel. Hierboven vindt men de bandversiering afgebeeld van het eerste deeltje, waarvan de prijs f 1.50 bedraagt.

„Men kan hem van alles vragen, als men hem maar niet om geld bedelt.

Hij geeft nooit aalmoezen. Hij beweert dat hij geen geld heeft."

„Dat zal toch ook wel waar zijn?"

„Hij heeft iemand die zijn vermogen beheert. En hij heeft geld genoeg. Ik heb hem zesduizend roebels gegeven."

Kort daarop verscheen Raspoetin aan de deur, waarop de aanwezigen zich dadelijk allen op de knieën wierpen, ik natuurlijk ook. Grisja stond ons even aan te kijken, en ik kon een glimlach bijna niet bedwingen, zoo bespottelijk kwam mij alles voor, om niet te zeggen grotesk.

Ten slotte gaf hij Sjuvalova een wenk, die met een gelukkigen glimlach naar binnen ging. Zij kwam echter dadelijk weer terug en naar mij toe:

„Hij kan geen zwarte kleeren verdragen," zeide zij. „Hij zegt dat ik in avondtoilet terug moet komen. En ik heb over u gesproken. Hij beloofde u aan een van zijn vrienden te recommandeeren."

Sjuvalova vertrok en kwam zeer gedecolleteerd terug. Kort daarop zette de portier ons allemaal de deur uit, de priesters en de vrouwen ook.

Vladimir Alexandrovitj lachte hartelijk toen ik hem vertelde wat er gebeurd was en hij verklaarde dat het idee volstrekt zoo dom nog niet was. Indien het toeval mij een dienst aanbood bij den een of anderen persoon van aanzien, zou dat op zich zelf een uitstekende gelegenheid zijn om achter zekere zaken te komen. We zouden ons Raspoetin's invloed maar moeten benutten.

Hij vroeg mij of ik in aanmerking kon komen voor een plaats als hofmeester. Ik antwoordde dat mijn opvoeding zoo geweest was, dat ik wel voor hofmeester zou kunnen passeeren, maar dacht er verder niet over.

De czaar vertoefde in dien tijd wat meer dan gewoonlijk in Petersburg, in het winterpaleis, wat de reden moet geweest zijn dat Raspoetin de stad ook met zijn tegenwoordigheid vereerde. Hij woonde aan de Engelsche kaai. Hij verliet de keizerlijke familie niet, want de tijd was in hooge mate critisch voor hem. Hij was het voorwerp van de hatelijkste aanvallen van invloedrijke zijde, en zijn situatie kon gemakkelijk onhoudbaar worden, — men kon nooit weten of de czaar op zekeren dag niet van opinie veranderde, of dat een andere charlatan niet opdook om hem te verdringen. Hij had niet op rotsgrond gebouwd en hij was wijs genoeg om in te zien dat zijn positie niet onwrikbaar was.

Het gevaarlijkste voor hem was dat hij een vijand van de heilige synode was, die in Rusland een soort paus is, en dan moest hij rekening houden met de keizerin-weduwe, die nog steeds een politieke factor in Rusland is die mee telt.

Raspoetin was een groote voorstander van den vrede en hij is er heel zeker in geslaagd om den czaar in te beelden dat een oorlog op dit oogenblik Gode niet bepaald welgevallig was.

Verder had hij den keizer voorspeld dat hij sterven zou als het nu oorlog werd, en dat was zeker wel het middel geweest dat het krachtigst werkte. De czaar is n.l. zeer bang voor zijn leven en leeft in één angst voor een attentaat. Men kan er hem geen verwijt van maken dat hij wat zenuwachtig is sinds het attentaat op Stolypin. De kogel, die hem getroffen heeft, had de moordenaar met evenveel kans op succes op den czaar kunnen afschieten, die in de nabijheid zat. Nu gehoorzaamde hij den bevelen der politie en schoot alleen op Stolypin, maar hoe nabij was de czaar in ieder geval ziet het moordende kruit?

Op dat oogenblik zat hij niet bizonder naar voren in de loge, hij had zich eerder wat teruggetrokken, maar als er iets gebeurde zou hij in ieder geval naar voren buigen en dan had de moordenaar een goede gelegenheid om te mikken.

De czaar had daarom het gevoel dat hij alleen goddelijken machten zijn leven te danken had, en dat de voorbeden van Raspoetin daar veel toe hebben bijgedragen; daarvan is hij overtuigd.

De politie deed de revolutionnaire partij in dien tijd een voorstel om haar de gelegenheid te geven om Raspoetin te vermoorden.

Maar deze heeren waren veel te slim om de politie in de hand te werken. Zij zouden er alleen maar door verloren hebben. De sympathie van het publiek zou voor het onschuldige slachtoffer geweest zijn, die geen mensch kwaad had gedaan en die voor groote scharen van het volk door een aureool van licht omstraald werd. Men ziet in hem detegenstelling van de grooten en machtigen in den lande, die den czaar slechten raad geven en hem verzwijgen hoe het met de armen gesteld is en wat die behoeven. Raspoetin is de eenvoudige moesjik uit Pokrovskoje, die hem de waarheid zegt, en het populaire motief van „de czaar en de moesjik" is altijd in de fantasie van het volk blijven voortleven.

Toen werd Raspoetin niet vermoord.

Of hij eens door eenige ontevredenen vermoord zal worden, weet ik niet, maar hoe dicht hij er bij geweest is, hij is er toch nog altijd goed afgekomen. De weinig talrijke revolutionnaire partij had trouwens niets geen lust om hem van kant te maken. Zij verdeden hun bommen alleen maar aan de representanten van de oude reactionnaire bureaucratie, en daartoe kan men Raspoetin die zoo door de ambtenaars gehaat wordt, vooral door de hooge, nu juist niet rekenen.

Ik ben tamelijk goed op de hoogte van deze zaken, omdat ik 'n opdracht had om den door de officieele politie uitgezonden persoon te bewaken, die naar Parijs vertrok om met de revolutionnairen te onderhandelen. Ik had hem te voren nooit gezien. Hij was bekend onder den naam van Ratsjkovski, — niet te verwarren met den bekenden politie-agent, die met Azeff den moord op von Plehve, den minister van binnenlandsche zaken, beraamde, — en hij was in 't bezit van een eigenhandig schrijven van den adjunct van den minister van binnenlandsche zaken, die een vrijgeleide beloofde aan hem of aan hen, die het bevel van het revolutionnaire bestaan kregen om den moord te begaan.

Wij wisten het bestaan van dit schrijven, en ik had bevel om den man aan de grenswacht aan te wijzen om hem te laten visiteeren, om de gelegenheid te krijgen om dit schrijven te lezen.

Niettegenstaande zijn protest werd hij aangehouden en gevisiteerd, maar de grenswacht beweerde dat er geen schrijven gevonden werd. Vermoedelijk had hij de domme gendarmes omgekocht, die toch niet konden lezen, — ik kon natuurlijk niet tegenwoordig zijn, — of hij had het papier op de een of andere slimme manier verstopt.

(Wordt vervolgd).